

ÍRTA SZABÓ BETTINA VADGAZDA-MÉRNÖK, LOVAS SPORTEDEZŐ,
DR. BLEIER NORBERT PHD EGYETEMI ADJUNKTUS, SZENT ISTVÁN
EGYETEM VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET |
FOTÓ WWW.LOVASFOTO.HU, ARCHÍV

Hogyan látják a lovasok, és hogyan a vadászok?

Az előző részben a tereplovaglás hazai, illetve más európai országokra vonatkozó jogi hátterét ismertettük. A következőkben pedig a tereplovaglás során előforduló konfliktushelyzetekkel kapcsolatban végzett felmérés eredményeiről számolunk be. A kutatás egy online kérdőíves felmérésre alapult, melynek során lovasokat és vadászokat kérdeztünk meg a témáról. A kérdések az általános informá-

TEREPELOVAGLÁS

szabályosan, konfliktusmentesen

2. RÉSZ

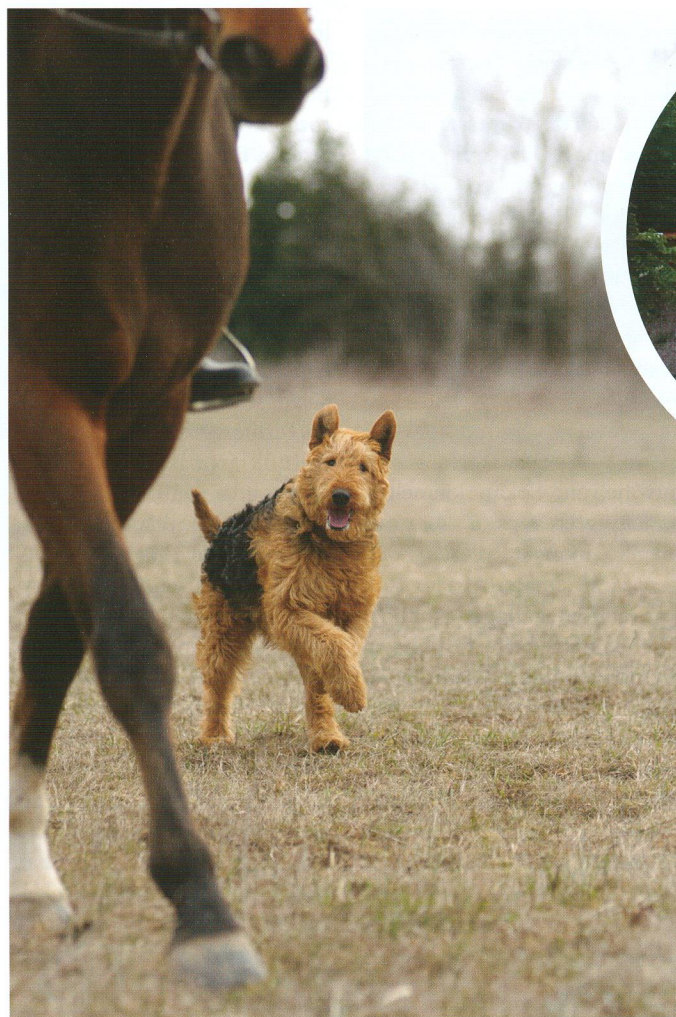
ciókon túl (lovasoknál pl. lovas tudás, lovaglási szokások; vadászoknál pl. a vadászterület elhelyezkedése, előforduló vadfajok) a konkrétan előforduló konfliktushelyzetekre, valamint a megoldási lehetőségekre, illetve az érintett felek igényeinek felmérésére irányultak. Az eredmények teljes

körü bemutatása helyett csak a legfontosabbakat, és elsősorban a tereplovaglók számára érdekeseket ismertetjük.

A kérdőívet kitöltő 354 lovas 88,7%-a nő, 11,3%-a férfi, több mint 80%-uk életkora 30 év alatti volt. Többségük heti rendszerességgel lovagol terepen, főként kikapcsolódási

célból, és alkalmanként 1-3 órát tölt el ezzel a tevékenységgel. Valamivel több mint háromnegyedük hobbi szinten lovagol, a versenyszinten lovaglók (a válaszadók majdnem egynegyede) pedig döntően díjugratók. A legtöbben saját lóval rendelkeznek, melyet vagy otthon tartanak, vagy pe-

dig bértartásban helyeznek el. A válaszadó lovasok többsége átélt már valamilyen konfliktushelyzetet a tereplovaglásai során, ezek azonban nem napi rendszerességgel előforduló problémák. A megkérdezettek kicsivel több mint tizedének (12,4%) volt jellemzően havi gyakorisággal konfliktusa, de a többségnek (a válaszadók 55,9%-ának) ennél ritkábban. A felmérésben nem kizárólag a vadászokkal kapcsolatos konfliktushelyzetekre kérdeztünk rá, hanem az egyéb természethasználó csoportokkal (turisták, kutyasétáltatók, terepmotorosok stb.) kapcsolatban felmerült problémákra is. Itt derült fény a kutatás egyik legfontosabb eredményére, mégpedig arra, hogy a lovasok számára bizony nem a vadászok okozzák a legnagyobb problémát (ahogy ez fordítva is igaz, lásd később)! A lovasok szempontjából ugyanis a legtöbb konfliktust a terepmotorosok és a quadosok okozták. A válaszadók kicsivel több mint a felének volt már negatív tapasztalata ezzel a csoporttal. Őket követik gyakorlatilag megegyező mértékben a mezőgazdálkodók, a földtulajdonosok, majd a vadászok és a kutyasétáltatók, akik külön-külön a konfliktusos esetek mintegy ötödét jelentették. Konkrétan a vadászokhoz köthető, súlyosabb következményekkel járó esetről mindössze 5 fő számolt be. A válaszadók közel kétharmada szerint az érintett felek közötti kom-

munikáció, az egyeztetések hiánya okozza a problémák többségét. Ennek ellenére csupán egyharmaduk jelezte, hogy már történt valamilyen kísérlet a gazdálkodóval való egyeztetésre és a felmerülő problémák megoldására. Emellett bizonyára az is sokszor képezheti a nézeteltérések alapját, hogy sok lovas nincs tisztában a tereplovaglásra vonatkozó jogszabályokkal. A

megkérdezettek nem egészen egynegyede felelte csak azt, hogy teljes mértékben ismeri a 2009-es erdőtvény lovaglást érintő részeit, valamint annak 2013-as módosítását. Ötöd-részüik pedig elismerte, hogy soha nem is hallott ezeknek a létezéséről.

A vadászok részéről a lovasokkal szemben leginkább megfogalmazott kritika a vadállomány és a vadászati tevé-

kenység zavarása volt. Azonban a vadászokat sem kizárólag a lovasokkal, hanem a más természetjárókkal kapcsolatos problémáikról is kérdeztük. A válaszokat pedig a vadászterületek (apróvadás vagy nagyvadás) jellege szerint értékeltük. A nagyvadás területeken a természetjárók közül elsősorban a motorosok és a quadosok jelenlétét tartják problémásnak, másodsorban a póráz nélküli kutyasétaltatást, majd pedig a gyalogos turistákat. Csak mindezek után következtek az agancsgyűjtők, a fatolvajok, az illegális szemétkihordók, és gyakorlatilag a nagyvadás területeken a lovasok jelenlétét tartották a legkevésbé zavarónak. Az apróvadás területeken némileg eltért a sorrend, itt a póráz nélküli kutyasétaltatás keltette a legtöbb feszültséget (egyébként bizonyított tény, hogy ez a tevékenység veszélyezteti a földön fészkelő madárfajok és a mezei nyúl utódait). Második helyre a

kerítésépítés

TORNADO

FORCE 12 FENCING

kerítésfonat

Clôture
LACME
Electrique

villanypásztor

CONT-ECO Kerítéstechnikai Kft.

9700 Szombathely, Szent Gellért u. 17-19.

Tel.: +36-94/325-672 • Info: +36-70/9-49-59-69

E-mail: conteco@t-online.hu • www.cont-eco.hu

motorosok, harmadik helyre az egyéb kategóriába sorolt személyek – tolvajok, szemelők, agancsgyűjtők – kerültek, míg a lovasok „csupán” a negyedik helyen álltak. Az apróvadász területeken a gyalogosokkal volt a legkevésbé gond, feltehetőleg azért, mert az emberek szívesebben kirándulnak erdőben, mint a nyílt szántóföldek mellett, az erdők pedig jobbra nagyvadász területekhez tartoznak.

Mindebből jól látható, hogy a vadászoknak sem a lovasokkal van a legfőbb problémájuk, és ez fordítva is így volt. Ahol mégis előfordul konfliktus a két fél között, ott a vadászok az alábbi problémákat sorolták fel: a lovasok gyakran nem megfelelő időpontokban, sötétedéskor és este lovagolnak ki terepre, ezzel zavarják a vadászatot, balesetveszélyes helyzeteket idéznek elő, és ilyenkor általában nem gondoskodnak a megfelelő láthatóságról sem. Ha többen vannak, akkor

gyakran hangosan beszélgetnek egymással, ezzel pedig elriasztják a vadat. A lovasok közül néhányan póráz nélkül viszik magukkal a kutyáikat a tereplovaglásokra. Ez még nagyobb veszélyt jelent a vadra nézve, mert lóhátról még nehezebben lehet kontrollálni egy szabadon engedett kutyát. Az is gondot jelent, hogy a lovasok sokszor letérnek az ösvényekről, és megjelennek a vad számára készített etetőhelyeken, vagy a vad természetes búvóhelyén. Sokan kiemelték az egyeztetés és a kommunikáció hiányát, illetve hogy nem tartják magukat a lovasok a korábbi megállapodásokhoz. Többen megemlítették, hogy a lovasok egy része kergetni, üldözni szokta az útjába kerülő vadat. Ez ugye lovas emberhez nem méltó viselkedés, hiszen ezzel a vadat a saját életterén zaklatják, ott, ahol a lovas csak „vendégségben” van. Ez ellen a

lehető leghatározottabban fel kell lépnie a többi lovasnak, mert a renitensen viselkedők rontják a többi lovas megítélését is. Fontos, hogy lovasként hagyjunk fel a fentebb kifogásolt tevékenységekkel, és erre próbáljuk rávenni a környezetünkben a többi lovast is, hiszen csak így alakulhat ki egy hosszú távon problémamentes kapcsolat a vadgazdálkodóval, a vadászokkal.

Természetesen kíváncsiak voltunk arra is, hogy a vadászok (vadgazdálkodók) milyen kéréseket, igényeket fogalmaznak meg a lovasok felé a problémamentes kapcsolat (egy- más mellett élés) érdekében. A legfontosabbak: a lovasok lehetőleg csak a napfelkeltét követő 2. óra letelte után menjenek terepre, és 2 órával a napnyugta előtt már ne tartózkodjanak a vadászterületen. Ez véleményünk szerint nem okoz problémát, legfeljebb a téli időszakban lehet kissé kellemetlen, amikor a rövid nap-
lok mi-

att csak 8-9 órán keresztül van világos. A vadászok számára mind az apróvadász, mind a nagyvadász területen fontos lenne, hogy a tavaszi fészkelési, ellési, valamint az őszi hónapokban kezdődő vadászati szezonokban, illetve a téli társasvadászatok idején a lehetőségekhez mérten zavarásmentes legyen a terület. Mind az apróvadász, mind a nagyvadász vadászterületeken a nyári hónapokban a legkevésbé zavaró a lovasok jelenléte.

A válaszadó vadászok, vadgazdálkodók döntő többsége (69,6%) mondta azt, hogy hajlandó lenne tárgyalni a lovasokkal, sőt örömmel vennék, ha sikerülne közösen megoldást találniuk. Mindössze egy szűk válaszadói kör (7,6%) mondta azt, hogy nincs kapacitásuk ilyen ügyekkel foglalkozni, és nagyjából ötödrészüket (22,8%) nem válaszolt erre a kérdésre. A vadászok szerint is a kommunikáció, a hatékony (és kölcsönös) tájékoztatás jelentheti a megoldást a problémákra, illetve kiemelték még a

szigorúbb törvényi háttér és a konkrét helyi szabályok kialakításának lehetőségét is.

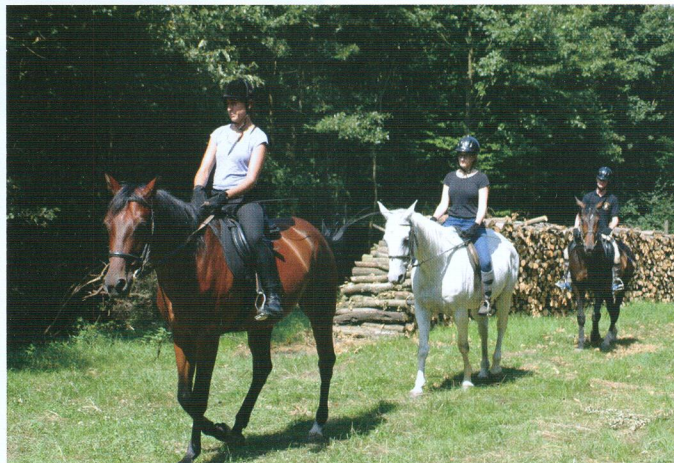
A párbeszéd és a kompromisszum-készség jelentheti tehát a megoldást

A vizsgálat eredményeiből jól látható, hogy a tereplovaglás során számos esetben adódik konfliktus más, szintén a területet (természetet) használó szereplőkkel. A felmérés arra is rámutatott, hogy a lovasok elsősorban nem a vadászokkal, vadgazdálkodókkal konfrontálódnak, ahogy ez fordítva is igaz. A köztük fennálló problémák pedig az elvárásaik és igényeik kisebb engedményeivel, kompromisszumokkal alapvetően feloldhatók. A vadászok és a lovasok döntő többsége kész beszélni egymással a békés egymás mellett élés megvalósítása érdekében. Csupán csak a kezdő lépés megtétele hiányzik, az, hogy az érintett felek valamilyen módon kapcsolatba lépjenek egymással.

Gyakorló tereplovasként gondolkodva, talán érdemes a kezdő lépést nekünk, lovasoknak megtenni. A vadászatra jogosulttól nem várható el, hogy

a kezelésébe tartozó területen (jellemzően több ezer hektár) keresse meg az összes lovardát és lópartót a kapcsolatfelvétel érdekében. Először is próbáljuk meg kideríteni, hogy ki a vadászatra jogosult az adott területen. Ebben segítségünkre lehet az Országos Magyar Vadászkamara megyei szervezete, de a települési önkormányzat jegyzője is.

Ezután vegyük fel a kapcsolatot az illetékes vadászatra jogosult vezetőségével. Próbáljunk lehetőség szerint személyes megbeszélést kérni. A megbeszélés során törekedjünk a kompromisszumos megoldásra, ebben pedig nem segít a követelés vagy a jog által megengedett szabad lovaglási lehetőséggel való mindenáron történő érvelés. Természetesen véka alá sem kell rejteni az igényeinket, illetve a jog biztosította lehetőségeinket. Éreztessük a megbeszélés során, hogy tisztában vagyunk azzal, hogy a vadászatra jogosultnak is vannak a területen jogai és kötelezettségei. Érveljünk azzal, hogy egy közös, kompromisszumos megoldás hosszú távon mindkét fél számára előnyös lehet, hiszen ezáltal nem fogják egymás tevékenységét zavarni a jövőben. Ha pedig sikerült megegyezni, akkor tartsuk magunkat a közösen lefektetett szabályokhoz. Próbáljuk meg bevonni a problémák megoldásába a környékbeli többi lovardát, lópartót. Így egyrészt jobb lesz az „alkupozíciónk”, mivel így látszani fog, hogy nem egyedi helyzetről van szó, másrészt így minden környékbeli tereplovaglás értesülhet a fejleményekről, szabályokról. Ez utóbbi pedig nagyon fontos a helyi vadászokkal való hosszú távú jó kapcsolat fenntartása érdekében, mert ha maradnak olyanok, akik nem tartják magukat a szabályokhoz, és ezzel bosszúságot okoznak a vadász-

szoknak, az az összes többi lovasra is negatív hatással van.

Tartsunk fenn folyamatos kapcsolatot a vadászatra jogosulttal, főleg a területen jellemző főbb vadfajok vadászati szezonjában, érdeklődjük meg a hajtóvadászatok helyét és időpontját, hogy biztosan el tudjuk kerülni őket, hiszen ezek különösen veszélyesek. Ehhez használjuk ki a modern technika nyújtotta eszközöket, amennyiben van rá lehetőség. Jó megoldás lehet például, ha a helyi lovasok egy csoportot alkotnak egy közösségi oldalon, és azon keresztül tartják a kapcsolatot a vadászatra jogosulttal. Így hatékonyabban terjed az információ, sok idő, energia megtakarítható.

Ha eddig nem volt semmilyen nézeteltérésünk a vadászokkal, akkor is érdemes néhány szabályt betartanunk annak érdekében, hogy a jövőben se legyen. Ahogy a felmérésből is kiderült, a legtöbb vadász számára a napkelte és a napnyugta körüli időszak nyugalma a legfontosabb (a nagyvadra általában ekkor a legesélyesebb vadászni). Tartsuk ezt tiszteletben, kerüljük ezekben az időpontokban a tereplovaglást. A vadetők, sózók környékét pedig egyáltalán ne ejtsük útba, ha

mégis arra kerülnénk, akkor ne nyúljunk hozzájuk. Az utunkba kerülő vadat soha ne üldözzük! Kutyát ne vigyünk magunkkal a tereplovaglásra, mivel pórázon tartása lóhátról nem megoldható, anélkül pedig tilos a vadászterületen tartózkodnia, ráadásul más kellemetlenségeket is okozhat, ha éppen olyanokkal futunk össze, akik nem szeretik a kutyákat, esetleg félnek tőlük. Tereplovaglás alatt lehetőleg próbáljunk meg csendben maradni, vagy csak halkán beszéljünk a másikkal, ne csapjunk zajt.

Ha ezeket betartjuk, valószínűleg a jövőben sem lesz konfliktusunk a vadászokkal.

Nagyon szépen köszönjük mindenkinek, aki részánta az időt, és a kérdőív kitöltésével hozzájárult a munkához!

